

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

Predplatná cena:
 Na celý rok 2 zl. — kr.
 Na pol roka 1 „ — „
 Na štvrt roka — „ 50 „
 Jednotlivé číslo 3 kr.

Vychodí každú nedeľu.
 Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNYÁNSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
 VI. okr., Aradi-utca 14.
 Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
 Nevyplatené listy sa neprijímajú.

Vláda a katolicke kňazstvo.

Viditeľná hlava ľudovej strany opäť Ján Molnár pred pár týždňami v interpellácii pozdvihol bol v sneme oproti nám tú obžalobu, že búrime

príležitosť predniesol aj stanovisko vlády, jaké táto zaujíma voči priestupkom spáchaným proti katolíckemu kňazstvu.

Zabavka detí.

proti katolíckemu kňazstvu. Túto fažkú obžalobu zakladal na niekoľkých vetách, vytrhnutých bez súvisu z viac článkov. Minister pravosúdia minulý piatok odpovedal na interpelláciu a pri tejto

Minister pravosúdia dal obžalobu proti nám pozdvihnúť základne prezkúmať, rozkázal hlavnému štátnemu fískusovi, aby mu podal zprávu, či sa v tých článkoch «Opravdového Kresťana,»

ktoré udal Ján Molnár v svojej interpellácii, nachádza búrenie proti katolíckemu kňazstvu. Štátny hlavný fiskus následkom tohoto rozkazu podal ministromi zpravu, že sa v otázných článkoch nenachádza búrenie proti kňazstvu, a tak štátny fiskus svojho času ani nepozdvihol a ani nemohol pozdvihnúť pravotu proti nám, lebo nemal k nej žiadneho základu.

Následkom tejto úradnej zprávy minister vo svojej odpovedi na interpelláciu v sneme vyhlásil, že sa v udaných článkoch nenachádza búrenie proti katolíckemu kňazstvu. Opät Ján Molnár z viac článkov vytrhol niekoľko viet a tak ich poskladal, že majú celkom iný smysel, než jaký majú vtedy, keď ich niekto číta v článku na patričnom mieste. Ďalej minister aj o tom ubezpečil snemovňu, že v tých článkoch, ktoré dľa udania pána Jána Molnára obsahujú v sebe búrenie proti kňazstvu, nenie nikde reč o katolíckom kňazstve, lež spomínajú sa iba jednotlivé osoby, ktoré pri autonómnych voľbách neslušným spôsobom kortešovali.

Pán Ján Molnár spýtal sa bol v svojej interpellácii aj to, či pán minister pravosúdia odobruje, aby sa v Uhorsku tak písalo? Pán minister pravosúdia celkom múdre odpovedal na túto otázku, že sa novinkári nikdy nezvykli spýtať, ako majú písať, lež píšu tak, ako za najlepšie uznajú. Vláda iba na to môže dozeráť, či sa v jednom alebo druhom článku nenachádza niečo takého, čo trestný zákon nedovoľuje, a keď áno, vtedy štátny fiskus pozdvihne pravotu. Väčšmi nemôže vláda vplývať na časopisy.

S týmto minister zodpovedal na interpelláciu, zatým predniesol stanovisko vlády, jako sa chová voči priestupkom spáchaným proti náboženstvu a proti katolíckemu kňazstvu. Slová ministrove nasledovne znejú: «Ústavične počívame, že z lona liberálnej strany pošle vlády, zvlášte ale terajšia vláda všemožným spôsobom prenasledujú katolícke kňazstvo. Toto je bezzákladné tvrdenie, toto je klam. Nedržím za zbytočné predniesť stanovisko vlády, ktoré v tomto ohľade zaujíma, už len aj preto, aby sa raz týmto chýrom prietrž spravila. Čo sa týče trestania jak vo všeobecnosti každého priestupku, tak aj priestupku prípadne proti katolíckemu kňazstvu spáchaného, rozhodné stanovisko vlády je to, že najväčším nebezpečením pre krajinu, pre štát by bolo, keby sa vážnosť katolíckeho kňazstva u ľudu podkopala.

Následovne tedy usiluje sa čo najráznejšie každý taký priestupok trestať, ktorý chce vážnosť katolíckeho kňazstva podkopať.

Aj najnovšie mal som príležitosť skúsif, že jedon katolícky kňaz ten chýr rozširoval, že som ja, čo minister pravosúdia, vydal tajné nariadenie kráľovským fiskálom, aby katolícke kňazstvo vše-

možným spôsobom prenasledovali. Čudná vec, že aj takúto neuveriteľnú a nesmyselnú vec viaceri uverili.

Že sa toto ani najmieň nesrovnáva so stanoviskou vlády, myslím že je zbytočné dokazovať.»

Na dôkaz toho, že vláda skutočne chráni auktoritu kňazstva, predniesol, že v prvých štyroch mesiacoch tohoto roku bolo 5 pravôt pozdvihnuté pre také priestupky, ktorými bolo urazené katolícke kňazstvo. Toto je veľký počet, lebo tlačové pravoty zvykli sa iba vtedy pozdvihnúť, keď sa zdá byť pravdepodobným, že porota žalovaného odsúdi. Z týchto 5-tich pravôt, tri sú už dokončené a v týchto porota obžalovaného oslobodila. Minister hovorí, že povinnosťou jeho je príčiny tohoto úkazu skúmať. Nariadil aj hlavnému kráľovskému fiskálovi, aby mu podal svoje skúsenosti. Na základe predostrenia hlavného kráľovského fiskála hovorí minister, že príčinou tohoto úkazu sú niektoré ľudové časopisy, ktoré tak sviňsky-grobianskym hlasom píšu, že to presahuje všetky hranice. Na dôkaz toho prečítal minister niekoľko článkov z «Kresťana», z «Magyar Néplapu» a z «Christliches Volksblattu», ktorých troch časopisov redaktorom je Mikuláš Lepsényi a Gerhard Németh, katolícki kňazia.

Vyslanci sa nad prečítanými článkami zhrozili, ba ustrnuli nad tým, jako Lepsényi a jeho spoločník chcel ľud vzdelávať. Minister pravosúdia vyslovil tiež svoje poľutovanie nad takýmto vzdelávaním ľudu skrze katolíckych kňazov, zároveň ale tvrdil aj to, že takéto účinkovanie niekoľkých katolíckych kňazov vyplýva aj na všetkých katolíckych kňazov, ktorých slušné chovanie sa, počestnosť a vlasteneckosť každý uznáva.

Odpoveď na interpelláciu dokončil nasledovne.

«Čo sa stalo nedávno? Pre takýto veľmi zjavný a trestný zákon hlboko urážajúci článok «Magyar Néplapu» bola pozdvihnutá pravota. Redaktor časopisu (Mikuláš Lepsényi) za pôvodu článku pomenoval istú osobu. Proti tomu sa pravota previedla. Čo sa stalo ale po čas pojednávania? Vtedy, keď redaktor stál už mimo moci zákona, lebo vtedy už zastarel priestupok článkom previnený, redaktor, ktorý je tiež kňaz, pred porotou sa osvedčil, že vtedy keď udal za pôvodu článku tretiu osobu (Zarándyho) nehovoril pravdu, lebo on sám (Lepsényi) písal článok. Možno si predstavif, že jak sa pohoršili nad takýmto chovaním 12 porotci, na pojednávani prítomné publikum, ba aj celé vzdelané obecnstvo. Takéto skutky majú za následok to, že poroty nič nedajú na obžalobu vtedy, keď kráľovský fiskál pozdvihne obžalobu pre urážky spáchané proti kňazom.

Opätovne rozhodne sa osvedčujem, že stanoviskom vlády je to, že sa usiluje proti ktorémukoľvek katolíckemu kňazovi spáchaný priestupok zákonne dovoleným každým možným spôsobom čo najprísnejšie trestať. Stanoviskom jej je, že úctu nielen katolíckeho kňazstva, lež vo všeobecnosti veškerého kňazstva treba u ľudu všemožne udržať. Nech mi ale dovoľí pán ablegát, keď ho upozorňujem na tieto okolnosti. Nech mi dovoľí, aby ho upozornil nato, že keď sám kňaz hádže reverendu do blata, do smetlí a zašpiní ju, vtedy niet zákona, niet paragrafu, niet fíškála, niet vládnej moci, ktorá by bola v stave úctu, auktoritu tohoto kňaza, tejto reverendy ochrániť.»

Toto povedal minister. S našej strany len toľko dokladáme, že sme my nikdy nenapádali katolícke kňazstvo, ba práve naopak, vždy sa s úplnou úctou chováme naproti nemu, lebo uznaf musíme jeho blahonosné účinkovanie. My sme brojili a aj teraz brojíme len proti takým kňazom, ktorí sú všetko iné len nie kňazi, jako ku pr. Lepsényi. My brojíme len proti komisne kortešujúcim kňazom, ktorí z príbytku Pána robia kortešské brlohy. A keď takýchto kňazov sľaháme, tým nebúrime proti kňazstvu.

Čo sme my tak často prizvukovali, že úctu, auktoritu katolíckeho kňazstva nik nepodryva tak veľmi, jako práve ľudárski kňazia a ich chovanie sa, to teraz pred obličajom celej krajiny potvrdil aj sám minister pravosúdia, keď musel soznať, že účinkovanie a skutky Lepsényiho a jemu podobných kňazov podryva aj úctu takých kňazov, ktorí ináčej zasluhujú len všeobecné uznanie a všeobecnú lásku.

Tedy my sme mali pravdu, a nie tí, ktorí nás obviňovali, že my podkopávame u ľudu úctu katolíckeho kňazstva.

Slovo k rodákam.

Slepý a chromý zobrák neopozdjuje sa vždy a všade natoľko, ako tí peknomenní ľudári vždy a vo všetkom. Hneď pri zakladaní a utvorení svojej strany nešeredne sa oneskorili. Kresťanskou chcjú urobiť krajinu uhorskú a hľa svätý Štefan, kráľ uhorský ich v tom už pred deväťsto rokami predbehnul, a kresťanstvo v ríši svojej tak na veky vekov zaistil a upevnil, že ho nielen brány pekelné, ale ani vieru a sviatosti zneučfujúce a nadužívajúce výstupky ľudárov nikdy nepremôžu,

Dokonále a úplne sa opozdili i ohľadom cirkevno-politických zákonov. Od vyše tridsať rokov každoročne súril zvečnelý ľavičiar Daniel Irányi donesenie zákona o civilnom sňatku a o náboženskej slobode, a nebolo kňazika ani veľmoža,

ktorý by bol voči tomuto smeru za potrebné držal nejaké kroky robif; ba ani len ktorý by sa bol ozval proti zásadám týmto. Iba keď svet-skú všehomúcnosť si nárokujúci panáci videli, že zákonami tymito nadvláda jejich klesne, že utratia bezbožné osobovanie, že sú Bohu rovní: iba vtedy už po daždi hľadali daždníky. «Kto neskoro chodí, sám sebe škodí». I v otázke anti-semitizmu oneskorili sa. Židovstvo také bolo pred desaťročiami, aké je dnes. Slobodní občania slobodného štátu netrpeli medzi sebou nevoľníka: na základe slobodomyselnej zásady rovnoprávnosti emancipovali izraelitov: a to sa pánom ľudárskym iba len teraz nepáci. «Pozde, milý drozde!»

Oneskorili sa aj s názvom svojim doterajším. «Ľudovou stranou» započali sa volať len vtedy, keď dávno predtým roztrúbili, že sú oni kresťansko-katolícka strana, a len keď pod tým pravdivým názvom prívržencov najšť nemohli, chytili sa, tiež nezaslúžene skrz národnostných agitátorov uživaného hesla a vymudrovali, že sú katolíci kresťania a kresťania že sú len kňazi a ľud obecný, tedy že sú vlastne oni kresťansko-ľudová strana. — Lenže ľud vo veľkej časti vtedy už zbadal predošlé kotrmelce kaukliarov a nechcel uverif falošnému názvu. «Najprv rozváž, čo konáš; kto tak konáva, dobre sa máva!»

Opozdili sa aj pri ustálení programu svojho, lebo nemali krem revísie cirkevno-politických zákonov čo do neho vziať. To ale bolo mizerne málo. Hybaj hľadať v zásobách iných. A nabrali, kde čo mohli. Koristili menovite z programu liberálov. Všetko čo liberálna strana k dobru vlasti a občianstva dávno za účel si vytkla; všetko čo už aj ministri previesť sľubom sa zaviazali, keď to bolo v očiach občanov prajné, slávnostne prevzali a bijúc sa v prsia, hlásali ľudu, že oni sú jediní, ktorí to chcú a uskutočnia, — ako? — to je potom otázka, na ktorú v hlavách ľudárov odpovede márne hľadáš. Aby ale dačo aj nadlicitovali, posľubovali všetko, kto čo len chcel, bárs dobre vedeli, že sľubujú nemožnosti, pošetilosti. Robili to ale už vtedy, keď ľud zväčša vedel, ako málo môže verif takým, ktorí v ničom nie sú ustálení, ale skáču sem i tam, ako kobyľky na lúke. Kojili sa nádejou «že lepší lot šťastia, ako cent rozumu» ale «kto strnisko kosí, hrudy a skaly viaže».

Ako vo veľkom, tak oneskorujú sa oni aj v podrobnosťach. Kam oni stádo svoje priženú, tam je už tráva spasená. Po lanskoročnej neúrode na mnohých mestách krajiny bolo sa čo obávať nedostatku a hladu. Keď už vláda rozdávala dávno pokrm, potravu, peniaze; keď pre biedne okresy postarala sa o výnosnú prácu: vtedy blažiteľ ľudu, vodca ľudárov opát Molnár, pravda

týždňami opozdene tiež zbadal, že treba by bolo biedu ľudu na sneme spomenúť, lebo jestli to ani len nespomenúť, akože budú sa môcť vystatovať pred svetom, že to čo oproti núdzi vláda urobila, len jejich mužnému ľudárskemu vystúpeniu ďakovať možno. Molnárovi na sneme zažali sviecu, aby videl, že sa v ľudárskej svojej tme opozdil, nič menej «Kresťan» mohutne upozorňoval ľud, že sa o jeho biedu iba len ľudári starajú, lebo hľa Molnár bol ten jediný, ktorý sa ho zastal. Ctený pane: «nepremluviš proti bližnému svojmu krivého svedoctva.»

Najnovšie zas akýsi herský (?) Jurko Sándorffi blaží roľníkov, hovoriac o jednateloch (agentoch) na zbožie. Vystriha roľníkov, aby varovali sa takýchto jednatelov a končí taktó. «Drahý ľudu, v príhodnom čase ti prišiel do ruky a pod oko tento článok. Prečítaj ho a drž sa ho». Nuž hľa zas tedy iba len ľudák ratuje ľud, varujúc, vystrihajúc ho pred nebezpečenstvom. Pane Bože, akí sú len dobrí tí ľudári! A ty ľud náš nezapudni že na nich za tento pekný článok, ktorý ti v tak príhodnom čase do rúk a pod oko dal Jurko Sándorffi, ten Jurko, ktorý vo vlastnom článku nevidel a nevie to, že bezprostredne pred týmto zakončením nasledovné svedoctvo dal pravde: píšuc: «*Samá vláda* nahľadela, (rozumej «nahliadla») že takýmto spôsobom v hroznej miere sa podkopáva blahobyť roľníctva, a preto oslovila hospodárske spolky, ba naložila to i vrchnostam aby osvietily ľud a odhalily mu nebezpečenstvo.» Nuž tá bezbožná vláda zas sa opovážila predbehnúť ľudáka Jurka Sándorffiho!

Planý vták, ktorý sa cudzím pierm píše;
Takého nepajdeš len v ľudárskej skrýši.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Snemové vakácie Vyslanci vydržovali minulú sobotu, t. j. 18 júna posledné zasadnutie, s tým sa začaly veľké letné vakácie, ktoré budú trvať do 6. septembra.

Zmena v ministerstve vnútra. Jako počut, štátny sekretár v ministerstve vnútra, Imrich Latkóczy najbližšie bude vymenovaný za podpredsedu k administratív-
nemu súdu. Latkóczy ešte ani neopustil terajšie svoje miesto a už sa spomína jeho následník. Hovorí sa, že statným sekretárom v ministerstve vnútra bude Alexander Jeszenszky, ministerálny radca v ministerskom predsedníctve. Jeszenszky vedie teraz v ministerskom predsedníctve národnostné záležitosti a tu dokázal svoje zriedkavé schopnosti.

Sriadenie katolíckej autonómie. Katolícky kongress zvolil bol užší výbor, ktorý má vypracovať stanoviny katolíckej autonómie. Tento užší výbor, ktorého predsedom je gróf Július Szapáry 20. júna zasadol k porade. Na porade predostrel Jozef Hoványi svoju prácu o sriadení autonómie cirkevných obcí a dekanátov. Výbor nepustil sa do pojednávania predostretej práce, lež usniesol sa na tom, že ju len potom bude pojednávať, keď bude hotový celý plán autonómie.

Cieľu zodpovedná reforma. Jako vieme kráľovskí škôldozorcovia mali až priveľmi mnoho roboty so všeľiakými štatistickými výkazami, ktoré museli každoročne predostierať ministerstvu verejnej výučby o školách. Minister verejnej výučby nariadil, že počnúc od nového roku tieto štatistické výkazy bude povinný štatistický úrad zostavovať na základe tých dát, ktoré mu zašlú školské vrchnosti. Toto je veľmi dobrá a múdra reforma. Povoláním kráľovských škôldozorcov je totižto, aby ustavične dohliadali na účinkovanie učiteľov a tým prostredne na zdokonaľovanie vyučovania, v prevodzovaní ale tejto peknej úlohy boli veľmi hatení tým, že museli čas tráviť zostavovaním rozličných štatistických výkazov. Od nového roku budú môcť viac času venovať svojmu opravdovému povolaniu, následkom čoho sa ľudová výučba len zdokonaľi.

Krajinský rozpočet na budúci, 1899-ty rok. Jednotlivé ministeria teraz zostavujú rozpočet na budúci rok. Toto je jedna z najťažších prác. Povinnosťou každého ministra je, aby sa staral o to, žeby jemu sverený oddiel čím skveľšie prekvital; tak minister obchodu stará sa o rozkvet priemyslu, minister orby o prekvitanie poľného hospodárstva, minister verejnej výučby rád by mal pekne zariadené školy a dobre platených učiteľov v každej obci, minister pravosúdia zase by rád videl, keby obyvatelia krajiny čím rýchlejšie a čím lacnejšie mohli ku pravde prísť. Všetko toto ale stojí peniaze, asice mnoho peňazí, a týchto mnoho peňazí musí dať jednotlivým ministrom finančný minister. Prirodzená vec, že finančný minister zase natom nástojí, aby jednotliví ministri čím menej peňazí trovili. Aj teraz predniesol finančný minister v ministerskej porade tú prosbu, aby jednotliví ministri pri zostavovaní budú-ročného rozpočtu boli až skúpi, lebo ináčej nebude vstave predostrieť rozpočet bez deficitu.

Veru vláda nech len dobre gazduje s krajinskými peniazmi, lebo národ musí všetky sily napnúť, aby zadosť spravil svojim podľnosťam.

Pražské slávnosti. V Prahe vydržovali sa z príležitosti 100 ročnej pamiatky narodenia dejepisca Františka Palackého slávnosti. Na tieto slávnosti sišli sa zástupcovia všetkých slavianskych národov. Boli tam Rusi, Poliaci, Horvati, Srbi atď. Žiaľbohu boli tam aj Slováci, asice zastúpený bol tam Turč. Sv. Martin, Ružomberok a Bážka. Nás do toho nič, čo robia Rusi, Poliaci, Češi atď., do toho nás je ale niečo, čo robia Slováci; lebo Slováci sme aj my.

S našej strany rozhodne zatracujeme, že sa naši Slováci, ktorí išli do Prahy a tam spolu slávil s takými národami, ktoré sú Uhorsku nanajvyš nepriateľské. Tento krok je až veľmi nevlastenecký, vlastizradný. Čo hľadal v Prahe na sjazde slovanskom Dula, čo Salva, alebo evanjelický farár Maróthy? Čo je nás Uhrov vôbec do tobo, čo nazvierajú slovanské kmeny na pražskom shromaždení.

My sme Uhria a nie panslávi, ktorí snívajú o spojení všetkých Slovanov v jednu veľikú ríšu — pravdaže ruskú. Našou politikou, byvše Uhria, má byť a aj je, že pestovanie národnosti musí byť do súhlasu privedené s láskou k vlasti; obyvatelia krajiny bez rozdielu na jazyk, musia v prvom rade cítiť s vlastou, ktorá nás všetkých chráni a bráni. Proti tejto svätej povinnosti prebrešili sa tí, ktorí išli do Prahy, aby sa tam bratrickovali s nepriateľmi našej vlasti, aby ju tam osočovali a očierňovali.

Takíto nezdarí nevlasteneckí synovia tejto vlasti nezaslúžia iné, ako opovrhnutie, ktorého sa im aj dozista v úplnej miere dostane.

Španielsko-americká vojna. Z bojišťa na ostrove Kube ešte nedošlo žiadnej zprávy, že by sa Amerikáni a Španieli boli srazili v zálive Santiago, kde očakáva sa veľká vojna. Ale z ostrovov Filipínských, kde je druhé bojištie Španielov a Amerikánov, prišli veru dosť smutné chýry pre Španielov. Tam totiž Amerikáni pripravili Španielom povstanie a teraz domorodí povstalci rad-radom víťazia nad tamojším španielskym vojskom, čo im je tým ľahšie, lebo ku povstalcom prešli i tie regimenty španielskeho vojska, ktoré boli assentirované z domorodých obyvateľov. Posledne bola veľká bitka neďaleko hlavného mesta tých ostrovov, Manily, v ktorej spadol i jeden španielsky generál menom Monet. Povstalci teraz obliehajú to hlavné mesto a španielske vojsko, ktoré trpí ustavičné porážky, natoľko ztratilo bojachtivosť, že možno očakávať i to, že sa v krátkom čase podá povstalcom, ak len vojna prv zastavená nebude veľmociami európskymi, ktoré chcú, aby sa Amerika a Španielsko priateľsky pokonaly.

KRAJINSKÝ SNEM

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 15-ho júna. Pred pojednávaním na dennom poriadku súčasného predmetu predsedajúci *Berzeviczy* vzletnými slovami zmienil sa o zásluchách zomrelého *Vilhelma Tótha*, predsedu snemovne magnátov.

Zatým sa prešlo k pojednávaniu návrhu o dani od cukru, špiritusu a piva. *Béla Komjáthy* návrhy neprijíma, lebo dľa jeho zdania z tých bude mať iba Rakúsko osob.

Ján Kulmann prijíma síce návrhy, prosí ale vládu, aby znížila daň od piva, lebo pri dnešnej vysokej dani vidieckeho pivovare musia padnúť.

Gejza Polónyi upodozrieval mestá a obce, že zatajujú prijmy z regálu a z prenájmu potravných daní. Ba

aj to tvrdil, že o týchto klamstvách vie aj sám minister vnútra.

Ministerský predseda barón *Bánffy* rozhodne odmietnul upodozrievania *Polónyiho*, že mestá v svoj prospech klamú a falšujú výkazy z prijmov. Pokračovanie *Polónyiho* nazval podlosťou. Za tento výraz vyzval *Polónyi* ministerského predsedu na súboj. Súboj ale, ako vieme, nebol, lebo ministerský predseda výraz svoj nepoľahoval na osobu, lež len na politické účinkovanie *Polónyiho*.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 16-ho júna. Dnes bolo dokončené pojednávanie návrhov o dani od cukru, piva a špiritusu. Minister financií *Lukács* v svojej reči povedal medzi iným aj to, že je možné, že návrhy vôbec ani nevstúpia do života, to závisí od toho, či sa prevedie s Rakúskom vyrovnanie alebo nie. Návrhy boli zatým bez zmeny prijaté.

Zasadnutie snemovne dňa 17-ho júna. Hlavným predmetom dnešajšieho zasadnutia bola odpoveď ministra pravosúdia na *Molnárovo* interpelláciu, zadanú v záležitosti „*Opravdového Krestana*“. Pred odpoveďou bol prijatý návrh o dani od vymeriavania nápojov v *Horvatsku*, potom predloha ministra obchodu, v ktorej sa nakladá, že dozor nad stavbami v *Budapešti* budú prevádzat priemyselní inšpektori.

Zatým nasledovala odpoveď ministra pravosúdia *Erdélyi* na interpelláciu *Jána Molnára*, v ktorej obviňoval „*Opravdového Krestana*“, že búri proti katolíckemu kňazstvu. S odpoveďou ministra zaoberáme sa v prvom článku, tak ju tu nejdeme opakovať.

Ján Molnár odpovedal, že aj on zazlieva, že „*Krestan*“ „*Magyar Néplap*“ a „*Christliches Volksblatt*“, ktorých redaktori sú katolícki kňazovia síce *Lepsényi* a *Németh* tak hnusne píšú, jako to dokázal z pár prečítaných článkov minister. Aby sa takéto veci ďalej neopakovali, *Molnár* zakúpil všetky tri časopisy a čo nový majiteľ nástojíť bude na tom, aby sa v časopisoch týchto budúce slušne písalo. Odpoveď vzal v známosť.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 18-ho júna. Jediným predmetom dnešného posledného zasadnutia bola záležitosť *Lepsényiho*. Referent *Béla Molnár* predostrel a k prijatiu odporúčal návrh odboru, ktorý hovorí, že bezpečnosť, immunita *Lepsényiho* nebola urazená, ponevác ubitie jeho nestojí v spojení s jeho vyslaneckým účinkovaním.

Proti tomuto návrhu hovorili *Ján Molnár*, *Anton Mócsy*, *Karol Kálmán* a *Štefan Rakovszky*, ktorí všetci, byvše ľudári, záležitosť *Lepsényiho* považujú za urazenie vyslaneckej bezpečnosti.

Pri tejto príležitosti ujal sa slova *Franc Koblóssy*, ktorý vyslovil svoje pofutovanie nad tým, že sa najdu mnohí, ktorí dľa *Zimándyho* a *Zelenyáka* posudzujú celé katolícke kňazstvo. Rečník sa osvedčuje, že katolícke kňazstvo je aj dnes to samé, čo bolo r. 1848-ho, keď si bolo stalo k boku *Kossutha*.

Nato prijal snem návrh immunitného odboru.

Zatým odpovedal ešte minister vnútra na interpeláciu Ján Molnára v záležitosti sajóhídvégskeho notára. Minister hovorí, že pokiaľ sa zistilo, že notár dal jednu ženu bez upovedomenia kňaza pochovať, zavedené je proti nemu vyšetrovanie. Odpoveď bola jednohlasne v známosť vzatá.

S tým sa vyslanci rozišli na letné vakácie.

Slovanské uvedomenie.

V Ružomberku vychodiace «Slovenské Listy» doniesly v 30-tom čísle pod hore udaným titulom článok, na ktorý si držíme za povinnosť pár poznámok spraviť.

Jak redaktor hore menovaného časopisu, tak aj v Turčianskom Svätom Martine sídliači redaktori vždy sa hnevajú keď ich menujú panslávami. Kedykoľvek im niekto tento názov dá, ktorý skutočne aj zasluhujú, vždy sa prisahajú, že jakí dobrí vlastenci sú oni, že jak vrele milujú oni svoju rodnú zem atď. V nasledujúcom okamihu ale už zase spievajú svoju starú panslávsku nótu, snijú o všeslavianskej vzájomnosti, o veľkej slovanskej ríši, v ktorej budú sjednotení všetci Slovania pod — ruskou kančukou.

Pravdaže potom nikto neverí v dobré vlastenectvo týchto pánov, ktorí sa všetkým iným cítia, len nie synmi Uhorska, len nie spolubratmi Maďarov. Že je tomu skutočne tak, to nad slnce jasnejšie dokazuje aj článok «Slovanské uvedomenie.»

Pisateľ článku hovorí, že je potrebné v tých najširších massách slovenského ľudu šíriť slovanské uvedomenie. Dľa pisateľa článku toto slovanské uvedomenie záleží v tom, že patričný Slovák vie, že pod berlou nášho najjasnejšieho kráľa žije medzi 41 millionmi obyvateľov 21 i pol milliona Slovanov; že tedy veľká väčšina državy tejto sú Slovania, ktorí nesú vyše polovice každej dane, ktorí sú verní synovia trónu, vlasti i národu svojmu a hodení sú v jarmo cudzie.

Tedy toto je slovanské uvedomenie? Jak že je skutočne tak, tak je tedy každý v zemepise koľko-toľko sbehlý človek slovanský uvedomený, lebo veď každý v zemepise sbehlý človek dobre vie, že v rakúsko-uhorskej monarchii žije, keď už hneď aj nie 20 i pol milliona ale hodne Slovanov. To vedia členovia vlády našej, to vedia vyslanci naši, to vedia všetci professori, to vedia všetci vzdelaní ľudia a všetci žiaci v Uhorsku a tak tedy dľa tohoto sú všetci obyvatelia Uhorska slovanský uvedomení. Nad takýmto skvelým výsledkom môže sa pán redaktor «Slovenských Listov» skutočne srdečne tešiť.

Lenže chyba je, že článok má aj pokračovanie a dľa toho pokračovania, jako v ňom opi-

suje slovanské uvedomenie, a jako ho chce šíriť, sme viac nie slovanský uvedomení. Múdry pisateľ článku chcel by uviesť do škôl, aby sa tam priučaly dietky láske naproti *slovanskému obzoru*. Takúto radu rozhodne zatracujeme. Dietky v škole treba priučať v prvom rade k povedomiu toho, že sú deti Uhorska, a čo také *Uhria* a nič iné.

Tu sa vyklalo už šidlo z vreca. Tu panslávsky smýšľajúci redaktor nebol v stave zamlčať svoje panslávské presvedčenie. Pisateľ článku usiluje sa nahovoriť slovenských rodičov, aby dietky svoje učili všetkým slavianskym rečiam a tak by chcel mať aj školy zariadené. V celom článku nie je ale nikde ani len najmenšieho slovíčka o pestovaní lásky k uhorskej našej vlasti, o potrebe osvojenia si maďarskej reči. Hovorí o bratoch Slovákov, pod tými ale rozumie len Rusov, Čechov, Poliakov, Horvatov atď. o Maďaroch, ktorí sú nám skutočne bratmi a to dobrými bratmi, o tých niet ani spomienky v celom článku.

Nuž jak ani tento článok není rýdze panslávsky, tak sú «Slovenské Listy» najvlasteneckejší časopis v Uhorsku.

Škoda tomu dobrému slovenskému ľudu dávať čítať také hlúposti o všeslavianskom svete. Nás Slovákov do Rusov alebo Srbov je práve toľko, jako do bársktorého asiatského alebo amerického národa. My Slováci zaoberáme sa s našimi uhorskými záležitosťami. Čo nás tam po ruskej alebo poľskej reči, z tých my nemáme ani za krajciar osohu, my sa radšej učíme reč maďarskú, z ktorej máme viac osohu, než zo všetkých slavianskych rečí do hromady.

Takýmito radami sa nikomu kaša neomastí, a najmieň za omastí redaktorovi «Slovenských Listov», lebo keď bude čitateľov krmíť takýmito blúzneniami o slovanskom uvedomení, nuž mu zutekajú všetci predplatitelia.

A potom že u nás vraj nepanuje úplná sloboda tlače. Štát sa ľahostajne díva na také divé články, v ktorých sa Uhor usiluje vštepiť do srdca Uhrov to povedomie, že sú oni nie Uhria, lež Slovania, že vlastou jejich není Uhorsko, lež jakýsi obzor slovanský. Proboval by niekto takýto článok napísať do niektorých ruských novin, čudne by sa mu pozreli do očí, na druhý deň by ho už dozaista šikovali do Sibirie, aby sa mu tam trochu ochladila horúca krv. A uhorské pošty spokojne rozvážajú takéto články, dozaista preto, že vedia, že sú úplne neškodné, lebo slovanský ľud sa nedá takýmito táraninami zaviesť a zostane aj naďalej vlastenecký, jakým bol aj dosiaľ.

DOPISY.

Z Tek. Sv. Kríža, 22. júna.

Otený pán Redaktor!

Jako to už v tomto našom časopise oznámené bolo, náš osvietený pán biskup Karol Rimčly dňa 21. júna doplnil polstoročie svojho kňazského účinkovania, lebo bol pred 50. rokami vysvätený za kňaza v Ostrihome. Pán biskup z tejto príležitosti odcestoval už minulý týždeň z Kríža do Rímu, aby tam v chráme sv. Petra slúžil svoju zlatú omšu a vďaka vzdal Všemohúcemu, že mu poprial dožiť tak zriedkavý deň v živote ľudskom a aby sa mohol pokloniť sv. otcovi.

Medzi tým, čo jeho osvietenosť mešká v Ríme, kňazstvo baňsko-bystrickej diecézy v chrámoch dňa 21. t. m. odbavovalo slávnostné služby Božie, dňa 23. ale odhalilo kňazstvo na dvore seminára bystrického sochu, popršie pána biskupa.

Avšak veľké slávnosti nastanú len vtedy, keď sa pán biskup z Rímu navráti. Osvietený pán biskup dôjde na breznickú stanicu dňa 28. t. m. večer o 5. hodine a tu uvíta jubilanta hlavný slúžny Finka. Odtiaľ vtiagne pán biskup v sprievode banderiumu a vysokých hostí do svojej rezidencie, do nášho mestečka, ktoré už teraz pekne okrášľujeme a stavíme dve brány. Pri jednej bráne privíta jeho osvietenosť pána biskupa pán notár Zipszer v mene mesta a pri druhej školské dietky. Pri dverách chrámových pozdraví jeho osvietenosť kňazstvo jeho diecézy. Dňa 29. júna bude slávnosť v óvode so spevom, rečňovankami a divadelným predstavením a večer hasičia poctia pána biskupa faklovým pochodom, pri ktorej príležitosti pozdraví jeho osvietenosť ablegát nášho okresu pán Pavol Ruffy a potom osvietime mesto. Dňa 30. júna v mene kňazstva veľprepošt Štefan Hulényi oddá jubilantovi skvostný drahocenný kalich, ktorý práve tak, ako i sochu v Bystrici dalo zhotoviť kňazstvo diecézy na svojej útrovy. Potom polesný pán Július Tomcsányi oddá skvostnú knihu s podpisami dospelých a opát p. Machovich knihu s podpisami dietok. Na to pojdu deputácie k pánu biskupovi na poklonu asíce deputácia stolice tekovskej, susedných stolíc a miest atď.

Osv. pán biskup z príležitosti svojho jubiläuma dal na rozličné fundácie 25.000 zlatých.

Teraz keď tieto riadky píšem, porady a prípravy ku okrášleniu nášho mestečka sú v plnom prúde, lebo si chceme nášho pána biskupa tak pekne a okázale privítať a uctiť, jako to len od nás môže vystať.

S Bohom!

Tekovan.

Kysuce, 21. júna.

Velactená Redakcia!

Núdz a bieda na všetky strany; a akože pomáhajú tí dobrí ľudia úbohému — falošnými sľubami a rečami zavedenému — ľudu? Nijako! Lebo oni vraj len rečami a nie skutkami dokazujú pravdivosť svojich ľuhanín.

Prečo sa nestarajú o to, aby mal ten ľud, kým sa nového chleba dorobí, čo jest? Jaj, to je už nie ich starosťou; dost na tom, keď mu sladké rečičky popod nos preťahujú, z tých nech sa on ako chce nasýti alebo zomre.

Neodškriepiteľná pravda je, že vláda nie sľubami ale skutkami pomáha biednemu — zvlášte na našich kysuckých krajoch bydliačemu — ľudu. Veď sme mali príležitosť presvedčiť sa na jar, keď vrchnosti jak zemiaky tek aj kukuricu — z ktorej ľudia posmech strojili hovoriac, že budú mať hovädá čím kŕmiť — za veľmi ľavnú cenu zaopatřily a podelily; pri čom sami tí posmech činiači by neboli dbali všetko zhabať.

Dost je takých bruchopasníkov, čo by mohli pomáhať biednym, ale horká ich pomoc! Nad tým ich hlava neboli; oni len o tom rozmýšľajú, jako pobúriť ten tichý a pokojamilovný ľud. No ale myslím, že toto zavádzanie nebude dlho trvať a svet otvoríac oči, odvráti sa od nich jako od jedovatých hadov; čo uslyš Bože, aby sa čím skôr stalo.

S Bohom!

Gyurecz.

Napádanie eti.

Krem zdravia najdrahším pokladom človeka je česť. Pozrime do všetkých vrstiev spoločnosti ľudskej počnúc od najväčšieho magnáta do posledného sluhu všade vidíme, všade badáme žiarlivosť o česť. A v tejto žiarlivosti o česť spočíva základ poctivosti človečenstva. U koho je cit eti, poctivosti vyvinutý, ten nespácha krádež, klamstvo, vraždu, ten nekoná na úkor iného a tým zabezpečuje sa verejná istota. Keďby cit eti a poctivosti bol vyvinutý až ku pravému pochopu slova *česť*, tak by nebolo treba ani trestných zákonov, lebo vtedy každému človeku bolo by to zákonom, čo mu zakazuje cit poctivosti.

Vďaka Bohu, my uhorskí obyvatelia čo sa týka eti, nestojíme za inými čestnými národami, ba môžeme povedať, že stojíme medzi prvými v tomto ohľade. Cit eti javí sa jak vo vysokých vrstvách spoločnosti, tak i v chalúpkach obce, zatónenej vysokými vrchami a čím viac budeme dbať o svoju česť, tým budeme aj viac vážení.

Avšak v posledných časoch veľmi často zkusujeme také zjavy, ktoré sa snažia predstaviť nás v špatnom svetle pred cudzozemskom. Jednotliví ľudia usilujú sa ako len možno znevažovať, zneuctovať, o česť pripravovať takých ľudí, ktorí stoja v popredí nášho verejného života. A robí sa to len z politických záujmov. Tí páni totiž, ktorým sa terajšie politické polozenie a osoby vedúce politiku neľúbia, snažia sa už či perom v časopisoch, či rečami v sneme napádať, o česť pripravovať takých ľudí, ktorí hrajú poprednejšie úlohy vo verejnom živote našej krajiny, aby takto mohli znevažovať popredné osoby, robia to z vypočítavosti. Predpokladajú totiž, že keď do blata strhnú česť daktorého popredného muža, že v cudzozemsku budú myslieť dľa porekadla že: „od hlavy ryba smrdí.“

Teda tí páni nielen že oberajú o česť ľudí, lež tým znevažujú celé obyvateľstvo uhorské pred cudzozemskom.

My nechceme týmto povedať, aby taký popredný človek, keď to zasluži, nebol napadnutý pre jeho špatné

skutky. Ano, my si to tiež prajeme a aj sami napadneme takého človeka, ktorý svojím životom, svojím chovaním sa tože zaslúži. Takého človeka, ktorý svojím chovaním sa v bárs jak malej miere stojí v protive so ctou, s počestnosťou, treba zo spoločnosti vylúčiť ako prašivú ovcu zo stáda, aby nenakazil iných; proti tomu ale takého človeka, ktorého česť je čistá, bez všetkého základu, bez predbežného presvedčenia sa o veci napádať, upodozrievať, držíme za jeden z najohavnejších skutkov, jaký človek len spáchať môže.

A predsa takéto napádania, upodozrievania poctivých a statočných osôb v novšom čase prichodia do módy. Tak asi pred dvoma rokami napadli opposičné časopisy a opposiční vyslanci Július Miklósa, vtedajšieho fõišpána boršodskej stolice. Verejne písali a hovorili v sneme, že Miklós zneužil svoju moc ako fõišpán, že svojou protekciou vymohol od vlády privolenie postaviť nad riekou Bodvou namiesto železného mostu most drevený a že si za toto vymoženie dal dobre zaplatiť; ďalej že sám chodil po obciach a že obce prinucoval, aby kupovali účastiny tej vicinálnej železnice a rozumie sa pri tom patriční pisatelia nezapomenuli poukázať na to, že hľa, takito ľudia sú dôverníkmi vlády a že akí sú jej dôverníci, taká je aj vláda a spolu s ňou celá liberálna strana.

A to všetko nebolo pravda.

Miklós zaľakoval naskutku z fõišpánstva a obrátil sa na súdy a všetky tri fórumy, prvostupňovný súd, kráľ. tabula a kráľ. kúria vždy vyhlásily Miklósa za nevinného, lebo zjavne sa dokázalo, že ministerstvo obchodu ešte pred vymenovaním Miklósa za fõišpána privolilo postaviť otázný most z dreva a zároveň aj rozdiel, ktorý sa ukázal medzi postavením mostu z dreva a zo železa, obtiahol z tej summy, ktorú čo štátnu subvenciu na patričnú železnicu obecalo. Obce nútiť ku kupovaniu účastín Miklós tiež nemohol, lebo vtedy fõišpánom nebola obce samé vyhlásily, že ony z vlastnej vôle kupovali účastiny.

Tak hľa Miklósova nevinnosť vyšla na svetlo. Je pravda, že patriční pisatelia článkov oľutovali svoju chybu, ale či je to dostatočné tomu človeku, ktorého cez roky postavovali na pranier ako vinníka, a o ktorom cez roky písali siahodlhé články o jeho vraj nečestnosti? Tým pisateľom a novinkárom, ktorí tak radi znevažujú počestných ľudí, mal by tento príklad slúžiť za poučenie pre budúcnosť, aby sa nabudúce zdržali písania o takých skutkoch jednotlivcov, o ktorých nič istého nevedia.

A najnovšie stal sa už i druhý prípad. Franc Sima, vyslanec, v sneme povedal, že Ferdinand Förster, býv. správca uhorských štátnych železodielní gazdoval vraj pre seba a nie pre štát a doložil, že dôkazy o tom na druhý deň ukáže. A keď mu ministerský predseda riekol, aby len predniesol tie dôkazy, ktorými že dokáže obvinu Förstera, Sima, ten vyslanec Sima sa v sneme od tých čias ani len neukázal a tým menej doniesol výkazy. Pravda vláda hneď jasnejšie nad svetlo dokázala, že je

Förster v ničom nie vinný, ba naopak, že má ešte zásluhy pri železodielňach štátu, ktoré pod jeho správou prišli do úplného rozkvetu.

A čo Förster? Ten proti Simovi nemôže urobiť ničoho, lebo Simu obráni ablegátska immunita, nemôže ho udať súdu ako utrhača na cti cieľom potrestania.

Obúm nevinne napadnutým ľuďom nech slúži ale za zadosť učinenie to, že zdravá verejná mienka uznáva ich i naďalej za čestných ľudí, hodných dôvery každého človeka. Ľudia ale, ktorí sa sňávajú po tom kde koho by mohli napadnúť alebo na cti uraziť, nech sa z tohto počtia, že sa im široké obecenstvo nabudúce nepodarí zaviesť v podobných záležitostiach a že sa od takého krvavého pera, ktoré ustavične píše o nečestnosti čestných a poctivých ľudí, s opovržením odvráti.

BESEDNICA.

Pohádka.

— Napísal Václav Ríha. —

(Pokračovanie.)

Krajčír videl, že inak nenie, zošnoroval zase svoj pinkel a hajde do toho lesa, kde tí zbojníci prebývali. Myslel si:

„Môj Bože, teraz je už so mnou koniec. Jako ja úbohý krajčír mám nad takýmito zbojníkmi zvíťaziť?“

Šiel a došiel až tam, kde ľudia zbojníkov vidali, a zo strachu vylietol na strom, na smrek. Schoval sa tam v haluzách, vytiahol slaninu a údeninu, aby sa posilnil. Tak tam sedel, až razom vidí: Zbojníci sú tu! Strašní chlapi, že hrozné je sa podívať. A zrovna pod tým smrekom sa usadili, na ktorom krajčír sedel a delili sa o korisť.

Rozložili oheň, upiekli si barana na ražni a upečené mäso len tak zubami trhali. Keď mali dosť, rozťiahli sa na machu.

Krajčírovi srdce búšilo, nevedel, čo by počal. Jako tak sedel v haluziach cele bázlivý, vypadla mu kosť z ruky, ktorú oberal, a bác jednomu z tých zbojníkov na čelo. Zbojník sa otriasol a povedá: „Dáš pokoj! Ty...“ Krajčír, jako to videl, všecek sa teraz zatriasol a všetko spustil, čo mal v rukách. A padlo to zas na toho druhého. Ten vyskočil a reval: „Čo sa do mňa zadieraš?“ A už boli v sebe. Strašne sa začali biť, kamene kolom seba vytrhovali, stromy lámali, až konečne ten prvý druhému kľakol na prsia a škrtil ho; ale ten zatým vytiahol nôž z kapsy a prerezal mu hrdlo. Oba sa v krčoch svíjali a váľali, až konečne bolo ticho. Krajčír opatrne sľiezol so stromu a vidí, že oba sú mrtví.

Tak hneď zase nadobudol smelosti, dobehol do zámku oznámiť čo vykonal, a nechal sa oslavovať jako hrdina. Dvorní priniesli obúch obrov do zámku a vyprávali jako krajčír stromy vytrhoval a veľkými balvany hádzal, až obúch zbojníkov pobil.

Kráľ slávne krajčíra privítal, ale bol smutný, že predsa len takémuto kadejakému človeku má dať dcéru za manželku. Že sa na to žiadny princ lebo aspoň knieža neodvážil! Zavolať si svojho komorníka, čo mu všetko riadil, čižmy čistil a listiny nosil a povedal mu:

„Jozef, keby si ma toho človeka nejak zbavil, dobre by sa ti za to odmenil. Ale je veľmi silný, päťdesiat zabil, päťdesiat ranil a ešte sa nedozlobil. Musel bys' dať pozor! A potom aby sa to neroznieslo.“

Jozef povedal:

„Vaša kráľovská milosť, už som toho viac vykonal, tak i toto vykonám.“

Jozef krajčira slávne ubostil, dobré vína mu dával piť, jest len samé mäso a takéto dobré veci. Krajčír jedol a pil a sotva na nobách stál, keď ho večer viedli do ložnice spať. Keď bol sám, shádzal so seba na posteľ šaty a jako sa hrabal na posteľ, spadol za ňu a zostal za ňou ležať jako drevo.

Jozef sobral dvúch najsilnejších chlapov, čo boli na kráľovskom dvore, dal každému železný drúk, aby krajčira v posteli utkli. Tak tí chlapi šli, ale strach mali. Došli po tme k posteli a jak mláta, tak mláta, až z krajčirových šiat cáry lietaly. Krajčír sa vzbudil pod posteľou, spomínal si kde je, a premýšľal, čo sa deje. Počuje nad sebou údery a dostal strach, že sa ani nehýbal. Zrazu ktosi povedá: „Už má myslím dosť, už poďme k pánu kráľovi, nech nám zaplatí.“

Keď odišli, krajčír vyliezol zpod postele a zahrabal sa do perín. Ešte sa zo sna dobre neprebral a tak hned zas usnul. Kráľ sa už rana dočkat nemohol od radosti, že sa krajčira zbavil. Hned šiel do chyže, podívať sa, čo s ním je. Jako vnišiel, krajčír sa práve prebudil a hned z perín sa pretahoval a volal: „Dobré rano!“ Kráľ bol ľaknutím celý bez seba a povedá:

„Jako sa máte, priateľu, či sa vám v noci snilo?“

„Ale snilo kráľu, snilo sa mi, jako v raji bol som vo sne, ale akýsi dvaja prišli a podchvíľou ma pávovými perami šmirali, až ma zbudili. Nenie tu jakosi pokoja, vaša kráľovská milosť, hned by sa sobral a preč išiel, keby si princeznu brat nemusel.“

Kráľ mal z toho veľkú radosť, že ten hrdina preč pôjde, aby im tam nejak neublížil. Hned mu dal mnoho peňazí a krásné vysvedčenie, a i cedulku mu napísal, že po celom kráľovstve môže chodiť a všade do syta jest a piť — a nič neplatí. A tak ten krajčír jako hrdina odišiel a ešte vždy tam po kráľovstve chodí, jie a pije, jestli nezomrel.“

* * *

„To by sa ti tiež ľúbilo,“ vrčal kováč, jest a piť, nič platiť a jako pán si chodiť! Ja tiež viem o tom historiu, jako je chudobný človek pánom dobrý — nič vo zlé, pán princ, tak to povedám, jako mi to slina na jazyk priniesie — ale pravda je to.“

„Len povedajte, pán majster, rád poslúcham,“ riekol princ „však som beztak smutný.“

Kováč mal radosť, že mu princ dal titul majstra.

„A čo?“ riekol po krátkej prestávke kováč, a vypustiac zo svojej drevienky strašné mračno dymu. „Načo sa komu prosiť a na služby dávať, hlavné je predsa mať tu“ — a pri tom ukázal ruky svoje pod vybrnutými rukávy. Ruky silné, na pohľad hrozne každému slabému. Svaly tvrdé jako železo, žily jako napiaté struny a dlane hrboľaté od mozofov. „Ja by sa takých vecí nebál, ja už od mladi viem divný kúsok. Keď som bol malý chlapec, ešte dieťaťko, maminka ma veľmi hľadala, ale ja som jej predsa ušiel a pomáhal som cestárovi kamenie rozbiť päsťou, aby mi dal za to z fajky zafajčiť.“

Keď som trochu dorástol, vzal ma otec kováč do učenia, ale šlo to ťažko. Kladio som chytro rozbil, nákovu rozštiepil a tak dlho som mal samé mrzutosti. Až raz, keď koval u nás pán gróf a jeho kôň bol akýsi nepokojný, povedá otec:

„Chyť ho, však máš silu, nech drží nohu.“

Chytil som ho cez poly, ale neviem, jako som ho pritisol, kôň padol na zem a už ho na nohy viac nepostavili. A od tej doby hned som musel do sveta. Šiel som dlho, až som zostal u jedného gazdu za paholka. Skúpy bol, najest sa dal málo.

„To by tam nebol ostal,“ hned sa ohlásil obuvník a silne zafajčil.

„Však ja tiež som sa dlho s ním nekamarátil,“ povedá ďalej kováč. „Šiel som do komory a zjedol slaniny za celý dom na jedno posedenie. Gazdiná variekala gazdovi, gazda bol zlý, ale povedať si nič netrúfal. Za to druhý deň mi povedá: „Jano, choď do lesa, privez sebou strom, ale aby si do poludnia bol doma.“ Však viete, je to ťažká práca, samotnému človeku, kmeň zotáť a oklienit, naložiť a domov doviezť — za deň nenie možné. Sobral som sa, vzal peceň chleba a bromađu udených rebár, až v ceste srdce usadlo a šiel som do lesa. Utiahol som sa do chládku a keď bolo už slniečko hodne vysoko, vybral som si jedlu, vytiahol i s koreňom asi tak jako túto borovicu“ — a kováč vstal, otočil sa a chytil strom žilnatými rukama. Svaly sa mu napjaly, korene zapráskaly, vetvy zašumely, mach, korene a prst vylietly kolom jako po výbuchu a suchý smolný peň sklonil sa pod hroznou silou kováčových svalov zašuštal haluzami, rozčesol svojich susedov v ich ihličnatých korunách a sklonil sa na machovú pôdu do nízkeho podrastu. Všetcia sa zdesili, ale kováč ticho sa usadil a potláčajúc dohán vo svojej drevienke pokračoval:

„Tak som vzal smrek sebou a doviezol domov. Voz sa trochu rozkýval, kone sa trochu ponatrhalý, haluzami smietli sme bránu pri vťahnutí, ale gazda mal svoj strom, jako ho cheel. Od tej doby na mňa zanevrel. Videl som už, že čosi chystá a mal som sa na pozore. Povedá mi chytro na to:

„Jano, keby si nám tak studňu vyčistil, čosi tam páchne.“ Dobré. Vysiel som na zruby, klady sme dali na prieč, spustili povrazy, a tak idem dolu. Voda už bola vyčistená, dolu bolo vlhko, razom počujem hore čosi hučať. Myslím si — aha, to je čosi nedobrého a len pomyslím už — kde sa vzal tu sa vzal — letí na mňa mlynský kameň. Len tak, že som ho ramenom zachytil, vzal do hrstia — mrsk ním na hor a volám: „Čo to tam tie vaše slipekky na mňa sem piesok hrabú? Prečo ich nedoženiete?“ Ale kameň letel na strechu, povalu preboril a ešte strop do izby prerazil. Od tej doby gazda si na mňa netrúfal, už ma nechal na pokoji.

Ale dozvedel sa o mne pán gróf, veľmi zlý, nezbohorlivý, veľmi týral svojich poddaných. Hned si pre mňa poslal, dal si ma zavolať a riekol mi:

„Tak čo ty, ty vraj sa ničoho nebojíš? To sa poďívame. Tuná je mlyn, hovoria, že vraj tam čosi pokúša, nikto tam nechce mlieť, ani cez noc byť. Dostaneš obilia, tam pôjdeš a to obilie zomeleš.“ Pomyslel som si: Aspoň sa poďívam ako to ten čert vypadá. Tak som sa sobral a šiel. Pridem, bolo už večer, koľeso sa točilo, ale človečka nikde nevidieť. Pobral som vrecia, nanosil do mlynice, nasypal obilie a čakám. Po nejakej chvíli mlyn sa zastaví. Vezmem sviecu, idem sa poďívať. Medzi zabielenými od múky hradami sedí tam jakýsi čert, oči mu svietily a čosi kutí. Povedám:

„Čo ty tu máš robiť, mlyn zastavovať?“

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo v Bruck-Ujfalu. Jeho veličenstvo kráľ tieto dni prišiel do Bruck-Ujfalu ku prebliadnutiu tamojšieho vojska. Z tejto príležitosti bola usporiadaná malá ale pekná slávnosť, že obec Bruck, ktorá leží na obúch brehoch Lajty, bola rozdelená a obec Bruck-Ujfalu ležiaca na Uborskom brehu, pridelená k našej vlasti. Jeho veličenstvo na obede blahoželal obúm obciam zďarný vývin. — Manévry podarili sa veľmi dobre.

Baňsko-bystrický biskup pred pápežom. Sv. otec Lev XIII., ako z Rímu oznamujú, dňa 22. t. m. prijal vo výsluchu baňsko-bystrického biskupa Karola Rimélya, ktorý tam v chráme sv. Apoštolov slúžil svoju zlatú omšu. Jeho svätosť prijal biskupa veľmi blahosklonne.

Dar arcikniežat kráľovi. Pínoletí členovia panovníckeho domu z príležitosti cisárskeho jubilauma dajú kráľovi pekný dar. Poverili totiž jedného viedeňského sochára aby zhotovil sochu praprada Habsburgovskej dynastie Rudolfa z Habsburgu, a sochu potom venujú kráľovi a postavia pred bránou viedeňského Burgu. Myšlienka daru pochodí od arcikniežata Franca Ferdinanda. Model sochy je už hotový a veľmi sa zapáčil tak presumptívnemu dedičovi trónu ako i ostatným arcikniežatom. Jeho veličenstvo kráľ najbližšie obzre si vzorku a ak dá povolenie k vyhotoveniu sochy, tak sochár vyhotoví ju vo veľkých rozmeroch z bronzu. Socha predstavovať bude Rudolfa Habsburga na koni.

Vyznačenie. Jeho veličenstvo kráľ vyznačil zlatým zaslužným krížom Jána *Schneidera*, daňového pokladníka mesta Prešporku za uznanie jeho dlhoročných služieb.

Strieborná svatba jedného veľvyslanca. Veľvyslanec našej monarchie pri berlínskom dvore Ladislav Szögyény-Marich tieto dni svätil so svojou manželkou rodenou barónkou Geramb svoju striebornú svatbu na svojom majetku v Csoóre. Veľvyslanecovi z tejto príležitosti telegraficky blahoželali náš panovník, nemecký cisár, ministerský predseda Bánffy, pruská vláda, Koluman Tisza mnohí jeho známi a priatelia.

Rodný dom kráľa Matiaša, ktorý chcelo mesto Koložvár dať srúcať ponevác na opravenie domu nemá peňazí, predsa zachovajú čo pamiatku. Sedmohradský Karpátsky spolok vyslal totiž deputáciu k mešťanostovi, aby nepreviedol uzavretie mesta, lež aby vyprostredkoval u zastupiteľstva, že by mesto prepustilo i tak žiadnu cenu nemajúcu budovu spolku, ktorý dá ochotne zo svojej pokladnice dom opraviť a zariadiť pre spolkové múzeum. Mešťanosta sľúbil, že vďačne vyhovie žiadosti spolku.

Dva razy ohňom stihnutá obec. V gemerskej obci Šumjac dňa 16. t. m. vypukol požiar, ktorému padlo za obeť 45 domov a 80 hospodárskych stavísk. Väčšiu časť obce vtedy ratovali hasičia susedných obcí, v čom menovite vyznačilo sa úradníctvo Koburgovského panstva, ktoré obetovave viedlo ratovné práce hasičov. Ale na druhý deň, 17. t. m., pravdepodobne následkom nejakej tľacej iskry opäť vypukol v nešťastnej obci oheň a teraz za hrozného víchru behom krátkej polhodiny pohltol 140 domov a vyše 300 hospodárskych stavísk. Obyvateľstvo znivočenej obce, v ktorej od 120 rokov nebolo požiaru, vystavené je hladu a biede.

Pohrab predsedu snemovne veľmožov. Pohrab Vilhelma Tótha, zomrelého predsedu snemovne veľmožov odbavil sa dňa 16. t. m. v Nyitra-Ivánke za veľkej účasti smútiaceho obecnstva. Pohrab odbavoval nitriansky biskup Imrich Bende s veľkou assistenciou okolitého kňazstva. Na rakev složily vence: snemovňa veľmožov, snemová slobodomyselná strana, stolica nitrianská, mesto Nitra, obec Ivánka atď. V zastúpení vlády a zákonodarstva prítomní boli ministri Perczel a Josipovich, štátny sekretár Latkóczy, bar. Béla Vay podpredseda snemovne veľmožov, gr. Štefan Szapáry a ešte mnohí členovia snemu, ďalej deputácie nitrianskej stolice, mesta Nitry, spoločnej účtovnej stolice a veľké obecnstvo. Po skončení cirkevných obradov nitriansky podžupan Július Markhot v peknej a vzletnej reči odobral sa od zosnulého. Po opätovnom vysvätení mŕtvolu uložili rakev do rodinnej hrobky. Rodina zosnulého dostala z príležitosti odumretia Vilhelma Tótha blízko poldruha tisíc telegrammov sústrasti. Jeho veličenstvo kráľ telegrafične vyslovil svoju sústrasť županovi Thurócymu, ako zatovi zosnulého.

Špatné počasie panuje skoro na všetkých stranách našej vlasti už od pár dní. Raz prší a hneď slnko zavláha, inde zúria búrky a na horných stranách padá sňah. Pravdaže takéto počasie ani najmenej nepoteší gazdu, ktorý teraz celú svoju nádej skladá v počasí, lebo od toho závisí podarenosť jeho úrody. Na mnohých stranách sa už aj zjavujú zlé následky špatného počasia, na zboží ukazuje sa totiž hrdza. Ale aj v iných krajinách panuje také zlé počasie. Z hornatých strán susudného Rakúska prichádzajú zprávy, že na mnohých miestach padnul sňah. V známom kúpeľi Gastein po dlhotrvanlivom daždi padlo hodne sňahu, tak, že okolie kúpeľa je pokryté sňahom. Templomer ukazuje 2 a pol stupňa nad nullou.

Nechcel ho pochovať. V Hornom Srniji, trenč. st. tieto dni zomrel jedon taliansky robotník menom Valent Ruggari, ktorý svojho času pojal si za manželku židovku. Pre toto tamojší administrátor fary Anton Kulifay nechcel Taliana pochovať a keď to neurobil ani na vyzvanie služného Cselku, nuž robotníka pochoval z Púchova došlý evanjelický farár Ludvik Zsambokréty v katolíckom hrobkove za prítomnosti predstavenstva. V obci, kde si o prípade začali mnoho povrávať, je už ticho.

Vyššia dievčenská škola v Levoči. Ministerstvo výučby vystaviť dá v Levoči novú štátnu vyššiu dievčenskú školu. Pozemok pre veľkú budovu školy je už vyhladnutý a tak stavbu už onedlho započnú. Mesto k stavbe novej školy prispeje 25.000 zlatými.

Srbskí žiaci v Budapešti. Poslucháči belehradskej kupeckej školy pod vedením svojich profesorov pricestovali do Budapešti, aby si tu obzreli k pozdvihnutiu obchodu a kupectva slúžiace ústavy. Žiakov vedie správca Teodorovič. Srbskí žiaci obzreli si obecné sklady elevátor, bitúnok a mestské tržnice, ďalej viac peňažných ústavov. Tak hlavné mesto ako i tunajšie verejné ústavy veľmi páčili sa srbským študentom.

Nešťastie pri vojanskej evičbe. V Prešporku tieto dni malo vojsko evičbu a husári mali urobiť útok na pechotu. Kone jazdcov boli ale vtedy už natoľko vysilené, že viac koní popadalo a vojaci padli pod kone, pričom viacerí utrpeli veľké poranenie. Poručík Ferd. Arbeiter utrpel otrasenie mozgov; strážameštera ranila šabľa jedného vojaka; jedon dobrovoľník a viac obecných vojakov dolámali si nohy a ruky. Všetkých ranených odviezli do vojanskej nemocnice. Stav poručíka Arbeitera je povážlivý. Jedného koňa, ktorý tiež utrpel ťažké úrazy, museli tam na mieste zastrelť.

Ohavný skutok. Ohavný skutok spáchali tieto dni dvaja ináč vzdelaní ľudia v obci Rákos-Palote pri Budapešti. Tamajší lekár dr F. Sz. po dvanásťročnom manželstve chce sa totiž rozsohásiť so svojou manželkou, ktorá poprosila tamajšieho kat farára Franca Chobota, aby odhovoril jej manžela od tohoto kroku. Chobot, jako svoju povinnosť verne konajúci duchovný pastier ochotne sa podujal, že pomerí manželov a zavolajúc k sebe manžela, medzi iným mu riekol, že o tom dievčati všeobecne zlé chýry idú po obci a že nenie to dievča hodné, aby pre ňu zmaril blaho svojej rodiny. Toto določili sa bratia otázného dievčata, budapešiansky advokát dr Fridrich Kormuth a Arpád Kormuth úradník pri kráľ. tabuly. Vyšli hneď do Rákos-Paloty a vyhľadali farára, ktorý práve v svojej úradnej miestnosti sedel. Tu ho tými najohavnejšími nádvkami obsypali a potom ubili. Tento špatný skutok bratov, ktorí pohanili svoju povinnosť verne konajúceho kňaza, rozhorčil celé obyvateľstvo bez rozdielu viery a náboženstva. Cirkve evanjelická a židovská, predstavenstvo obce, kassino, hasičský spolok a vôbec všetky spolky v Rákos-Palote vydržovali už v tejto záležitosti zasadnutie a vyslovili svoje opovrzenie nad ohavným skutkom, deputáciami vyslovili pred všeobecne váženým kňazom svoje pohoršenie nad tou spustlosťou a ubezpečili ho o svojej nezlomnej úcte a dôvere.

Zlatá baňa ministerského predsedu. Na panstve ministerského predsedu baróna Desidera Bánffyho v Gödemesterházi (stolica Maros-Torda) objavili baňu na zlato. Dľa mienky znalcov objavená baňa má obsahovať mnoho rúdy bohatej na zlato, okrem ktorého najde sa v hojnej zásobe i striebro a živé striebro. Baňu objavil staviteľský podnikateľ Ján Fehér z Koložváru, ktorý je spolujajiteľom novej bane.

Chránenie sa proti pľúcny m chorobám. Tie námahy, ktorých neľutovali jednotliví poprední lekári a ľudomilovia v hlavnom meste, aby sa obyvateľstvu krajiny poskytli spôsoby obrany proti pľúcny m chorobám a tým, ktorí už trpia na také choroby, aby poskytnutý bol ústav, v ktorom by našli dobrú opateru, neostáva bez výsledku. Na taký ústav sossbieraly sa už pekne summy a dá Boh, že sa obetivosťou šľachetných ľudomilov sossbiera ešte viac a že ústav pre chorých na pľúca bude v krátkej budúcnosti postavený a čo sa týka ochrany zdravia ľudí proti týmto nemociam, o to stará sa teraz ministerstvo vnútra. Asice zdravotnícka sekcia ministerstva vnútra vypracovala jeden malý sošit pojednávajúci to, akým spôsobom sa možno chrániť pred pľúcny m chorobami. Poučné dielce toto je pre ľud ľahko srozumiteľne písané. Minister Perczel teraz rozposiela tieto sošity stoličným vrchnosťam cieľom rozdania medzi ľud. I naše hornouhorské stolice dostaly viac odtiskov v slovenskej reči. To isté dielce rozďajú i po školách medzi žiakov.

Šťastie. Srbský kupec Jovan Ivanovič chcel tieto dni odcestovať z Budapešte, keď pri kasse na nádraží s hrôzou zbadal, že ztratil svoj pugilár, v ktorom mal práve 27.000 zlatých. Prefaknutý vrátil sa na malý sad pred nádražím, kade šiel a tu zrazu vidí, že sa dve malé dievčatká hraju s jeho pugilárom. Kupec odobral deťom pugilár a od radosti že našiel v ňom i všetky peniaze, dal im po desiatke.

Štefana Várkonyiho, ktorý bol lanského roku svojimi maďarskými novinkami dolňozemských robotníkov pobúrnil proti gazdom a keď mu chceli potom klepnúť na prsty ušiel, chytili vo Viedni, a teraz vydali ho našim súdom, ktoré sa teraz s ním poratajú pre tie búrenia.

Strašný prípad udal sa tieto dni v Prešporku. Tamajší inžinier Štefan Janík zastrelil najprv svojich dvoje detí 14-ročnú Máriu a 13-ročného syna Imricha a konečne aj seba. Keď susedia dobehli, všetci boli už mrtví. Janika dľa chýry k tomuto strašnému kroku dohnala bieda. Bol niekedy statkárom v Novohrade, ale tu vyjdúc na nivoč, prišiel do Prešporku a tu sa chytil inžinierstva, čomu sa bol vyučil. Ale ani to mu nešlo, lebo práve mali predať na licitácii celý jeho majetok, keď spáchal ohavný skutok. S manželkou nežil už od niekoľko rokov a to bolo príčinou, že ho ani jeho bohatá rodina nepodporovala.

Podivným spôsobom chcel sa zbaviť života. Tapacírer Heinrich Schwarz chcel sa života zbaviť tak, že tieto dni vstúpil do vody jedného ramena Dunaja pri Budapešti až po krk a tak stál vo vode od večera až do rana. Vtedy ho ale rybári zbadali a vytiahli na breh. Keď sa starého Schwarza spýtali, že čo robil vo vode, riekol, že chcel samovraždu spáchať a ponač utopenie drží za neprijemné, nuž myslel, že keď bude dlho stáť v studenej vode, že ho od zimy mrtvica raní. — Starému Schwarzovi veľmi poškodil dvanásťhodinový kúpel, lebo zrazu klesnul na zem a ztratil povedomie. Odviezli ho do nemocnice.

Rieka Dráva následkom dlhotrvanlivých pršok sa vyliala a zaplavila chotáre obcí Dráva-Keresztur, Révfalu. Asi 6000 jutár stojí pod vodou, čím je úroda úbohých hospodárov úplne zničená.

Elektrickú železnicu postavia z Prešporku do Viedne. Železnica bude zariadená jak pre dopravu osôb, tak pre dopravu nákladu a na uhorskej pôde stavať ju dá mesto Prešporok na rakúskej jeden podnikateľ.

O pôvode piva. Milovníkov rezného piva bude snáď zaujímať, že najstaršími sládkami a „kamarátmi z mokrej štvrti“ boli pred 1000 rokmi Egyptčania. Historicky je zistené, že varili z jačmeňa nápoj nazvaný „hag“. Nápoj ten bol tak obľúbený, že podľa zprávy staro egyptských pili ho nielen jednoduchí ľudia ale i členovia rodín faraonských a iní vznešení ľudia. Podobá sa, že mesto Polusium bolo mesto vychýrené varením piva, teda „Plzňom“ za vlády Ramsesovej. Columella odporučuje reťkovku ku pivu. Že nápoj „hag“ svádzal ku pitiu nemiernemu dokazuje papyrus, najdený vrah kdesi v hrobce s nápisom, podľa nehož kára Ameneman svojho žiaka, prečo sa tak odáva nemiernemu pitiu zlorečeného hagu. Podľa zprávy Stoabonovej bolo v Egypte pivo „zythos“ (vino jačmenné) obľúbené obzvlášte v Alexandrii. Jačmenné pivo smiešavať s vínom naučil vrah Egyptčanov jeden pohanský boh Osiris. Niektorí bádatelia na pr. Tyllor, vyslovili domnenie, že varenie nápoja jačmenného bolo zanesené z Egypta do Európy, kde ovšem dlhoročným rozvojom vyvinulo sa v pivovarníctvo. Jednotlivé narážky v starom zákone napovedajú, že israeliti poznávajú v Egypte spôsob varenia piva jačmenného, v Palestíne potom varily dva druhy toho nápoja, biele, ľahšie pivo „chithem“ a červené, silné „carin“. Kráľ židovský Abimelech bol vynálezcom piva jačmenného. On prvý sladil, prvé pivo varil, poznajúc za svojho pobytu v Egypte varenie nápoja z jačmeňa a pšenice. Vedľa neho jakýsi kráľ nemecký, menom Gabisius čili i Gampar rozširoval medzi Nemcami pivovarníctvo. O pive u Germanov zmieňuje sa Tacitus, ktorý píše, že bolo varené z jačmeňa a pšenice. Nápoj toho druhu znali tiež Keltovia. Vo strednej Francii v polovici prvého stoloetia po Kristu bol tiež podobný nápoj známy a obľúbený; zvaný bol „korma.“ Dlho sa udržoval v severnom Francúzsku, Belgicku a Anglicku. Tiež Slovania už v starých dobách varili ná-

poj z jačmeňa, jako svedčí celý rad určitých zmienok. V piatom storočí po Kristu pili Slovania nad Dunajom veľa medoviny tiež i pivo z jačmeňa. Vypravuje o tom v roku 448 Prisk Riktor, že pri Dunaji boli často grécki poslovia od Slovanov medom a nápojom jačmeňovým. Podľa zápisov kláštora fuldenského odovzdávali Slovania kláštoru toľku dávku sladu a piva. Vysvitá odtiaľ, že pivovarníctvo nebolo tedy zjavom neznámym, keď kláštor fuldentský ustanovil si dávku mimo iného i piva. Podobne podľa zprávy z r. 949 boli povinní baltickí Lutici ustanovením Ottu I., aby dodávali opátovi magdeburgskému med a pivo, ktoré dľa Herberdovho životopisu sv. Ottu chutnalo mu lepšie než vína zahraničné.

KU OBRÁZKU.

Zábavka detí.

Miško a Zuzka milujú svoju sestričku malú Aničku. Zašli k oteckovi rybárovi pozreť, ako mu praje šťastie pri lovení rýb a potom, aby oteckovi pomohly, naložily si rybársku sieť na nosidlá, aby ju zanesly domov. Áno, im navrátiť sa domov je ľahko; Miško a Zuzka už zvykli ku chôdzi, ale malá Anička stupkala za nimi plačom

zarazajúc, že ju nôžky bolia od dlhého chodenia. A bratrické a sestrické jej hneď pomohly. Položili ju na nosidlá a už stúpajú s ňou domov. A malá Anička hneď zabudla na plač, usmieva a teší sa, že je oslobodená od dlhej chôdze.

ODKAZY REDAKCIE.

Pánu farníkovi od Marikovej. Zaslany dopis nemôžno uverejniť tak, ako bol zaslaný. Obsažené sú v ňom také obžaloby, ktoré prípadne musia byť aj dokázané. Všeobecne známe je, že židia v každej obci bohatnú, toto treba pripísať jejich zriedkavej sporivosti a nesmiernej ľahkomyselnosti našej sedlače. Nie každý žid klame, ktorý bohatne, ačkoľvek tajiť nemožno, že sa medzi židmi nachádza dosť švindlerov. Nuž a či ich medzi kresťanmi nie je?

Vôbec nedržíme za dobré, keď svet niekoho hneď upodozrieva, že nechodí po rovnej ceste, jaknáhle začne bohatnúť. Dá sa aj dnes k majetku prísť slušnou a poctivou cestou, len musíme mať k tomu vlohú a dobrú vôľu.

Tá okolnosť, že sme vám terajší dopis neuverejnili, nech vám neodoberie chuť od ďalšieho dopisovania. Aj v terajšom dopise obsažené veci dajú sa prípadne uverejniť, len volačo viac miernosti. Pomaly ďalej ujdeš.

Prosíme pozor dať.

V Uhorsku veľmi je rozšírené v obchode zvrátnictvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona“, ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zvrátnikom trochu na prsty klepol, všemožnými figlami napodobňujú ju a podvadzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona“, proti tomu osvedčujem sa, že v Uhorsku nedržim ani jedného ani podomníka. Opravdovú kosu „sv. Antona“ len u mňa možno dostať.

Čtené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosa. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytili. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria týmto dotieravým odpredavačom zriedkavými líškavými výrazmi vychválených kôs. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovela žiadostiam kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznaní pôvod je ten, že je ona trvácna, ani prítvrdá, ani primáká neni a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponevác následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kosa.

Veľa gazdov následkom chybného kovania aj tú najlepšiu kosu pokazí. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, ponevác ona už vo vykovanom a vypróbovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kovaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom ostrení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona.“

Cena kusu:	zl.	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30	kr.
Zdĺžka centimetov:		70	75	80	85	90	95	100.	

Amerganský kosový kameň (oslička) je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Striebornó-ocelová babka s kládkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kôs franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričítá.

Jozef Sohr v Somogy-Szille.

Kosa len vtedy je opravdová, jestli na stupni je môj ochranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: Ocelová kosa „sv. Antona“ Sohra.

➡ Obrázkové cenníky zašlem zdarma. ➡

(18—12).